

André Donker

Vrije oogst

Uitgeverij KNNV

Episode 1

De confrontatie

Amper 20 jaar oud was Harm Jonker. Hij had net de opleiding bos- en natuurbeheer afgerond en was begonnen aan een deeltijd vervolgstudie voor politiebevoegdheden. Hiernaast was hij gestart met zijn eerste baan als boswachter. Door zijn werkgever was hij al in een groen pak met koperen knopen gestoken. Zijn baas bekeek hem eens goed en zei: 'Een groentje dus, maar in een pak met knopen van koper vangt men menig stroper.'

Harm kreeg een werkgebied en huisje in Zuid-Drenthe toegewezen. Zo begon hij ver van zijn familie, in een compleet vreemde omgeving, aan zijn taak om de natuur te beheren en te beschermen. Trots op zijn vak en zijn groene pak, maar tegelijk ook nog wat onwennig, verkende hij beetje bij beetje het bos en heideveld. Hij had alle tijd van de wereld en was gedreven tot op het bot. Een echt thuis had hij niet. Alles had hij achtergelaten. Het gezin in Apeldoorn, met zijn vader en moeder, twee oudere broers en een jonger zusje. Dat ouderlijk huis, zijn familie, zijn vrienden en kennissen miste hij elke dag. Ook miste Harm een duidelijk doel in zijn werk waar hij achteraan kon gaan. De eerste weken zag hij het werk ook niet liggen. Het huisje waar hij woonde was oud en lag verscholen in het bos. Een prachtige plek met zicht op de heide, maar ook een plek om je eenzaam en moederziel alleen te voelen. Hier en daar miste het huisje een likje verf. Het keukenblok dat erin zat, mocht eigenlijk die naam niet dragen. Er was stromend water, dat wel, maar dan moest hij eerst met een handpomp een vat vol grondwater pompen. Pas daarna liep het water in een soort vrije val naar de

keuken en douche. Verwarming was er alleen door een oude houtkachel in de woonkamer, verder was het hele huis steenkoud en klam. Zodra de wind opstak, gierde die door het huis vanwege de vele kieren en scheuren in de wanden en langs de kozijnen. Dat klinkt misschien romantisch zo'n huisje in het bos, maar als Harm thuiskwam, was het huis eerder een spookhuis en stond het in schril contrast tot het huis van zijn familie. Pas als de kachel een uurtje brandde, kwam de huiselijkheid een beetje op gang. Maar vaak nam Harm niet eens de moeite om de kachel aan te steken en hij ging meestal vroeg naar bed. Zijn huis had geen elektriciteit, dus had hij geen tv. Gelukkig had hij wel een werkende telefoonaansluiting en was zijn huis aangesloten op het gasnetwerk, dus was er geen gedoe en gesleep met flessengas voor het koken en een warme douche.

Om wat onder de mensen te zijn, ging Harm 's avonds naar de enige kroeg van het dorp. Eigenlijk niet eens een echte kroeg, meer een eethuisje met een bar. Daar burgerde hij snel in bij een deel van de bevolking, maar hij voelde al na een aantal weken dat hij het zo niet langer wilde. In de kroeg was het best gezellig, maar als hij zo doorging, veranderde zijn leven in dat van zoveel mensen die hier elke dag zaten. De drankverslaafde en verstokte vrijgezellen, zittend in een walm van sigarettenrook. Sterker nog, de nicotine droop haast van de plafondbalken af, zo geel waren deze. Vanaf dat moment was hij zich er goed bewust van dat het anders moest. Deze uitzichtloze situatie moest hij snel gaan veranderen. Hij kreeg daarvoor hulp vanuit een onverwachte hoek. Zijn leerschool om 'boeven' te vangen kwam onverwacht in een stroomversnelling. Het werk dat Harm eerst niet zag liggen, werd plotseling voor zijn voeten geworpen. Vanaf dat moment moest hij het doen met minder slaap, lange werkdagen, veel wachten of posten zoals zij dat noemen en volgde een lange intensieve samenwerking met de leden van de politie.

Bram Steenbergen was ruim vijftig jaar ouder dan Harm. Geboren en getogen in de streek en nooit verder van huis geweest dan strikt noodzakelijk. Hij woonde in een Drentse ontginningsboer-

derij aan de rand van de heide. Een vrij simpele, maar efficiënte boerderij, bestaande uit een voorhuis om te wonen en een achterhuis voor vee. Daarachter stond een schuur voor materiaal en andere opslag. Waar Harm de streek nog moest leren kennen, kende Bram die als zijn broekzak. Hij had samen met zijn vader de grond rondom de boerderij omgezet van heide in landbouwgrond. Waar zij gestopt waren met de ontginning begon gelijk de natuur. Harm was redelijk goed opgeleid, maar Bram was dat niet. Direct na de basisschool moest hij meewerken op de boerderij van zijn ouders. Zijn hart lag echter ergens anders en van de boerderij was uiteindelijk nooit een goed bestaan gekomen voor hem en zijn gezin. Zijn postuur was wel met dat van Harm te vergelijken. Geen grammetje vet en pezig, net boven de 1,85 meter lang en amper 85 kilo. Zijn huid leek wel perkament en zijn handen waren ruw, vol kloven en wellicht nooit echt schoon te krijgen. Een man getekend door een leven in de buitenlucht en door veel zwaar werk. Harms nette groene pak met plooien in de broek stond in schril contrast met Brams kleding, een soort plattelandstenuë van een ribbroek, blouse en blauw halflang jasje. Hun haardos had dan wel weer enig vergelijk. Ze hadden alle twee een blonde kuif, maar die van Bram ging half verscholen onder een pet. Een op en top natuurmens, een vrijbuitter van wie Harm nog veel zou leren, maar ook eentje die voor de duivel niet bang was om datgene te doen wat allang bij wet verboden was. Bij dat laatste leerde Harm hem als eerste kennen.

Bram Steenbergen

Hij staat licht gebogen in het heideveld, met zijn pet wat schuin op zijn hoofd. Zijn jasje of beter gezegd boezeroen is vaalblauw en afgedragen. De derde knoop van onderen is blauw terwijl de rest zwart is. Deze afwijkende knoop is vast in het verleden opnieuw aangezet. Op de linker zak is een herstelde winkelhaak te zien. Zijn broek is van een bruinig corduroy en ook al eens op een paar plaatsen hersteld. De schoenen lopen ook al jaren door de bagger heen te stampen. Ze zijn van grof leer met veters erin waarbij in de rechter een knoopje zit waar die vast geknapt moet zijn geweest. Alles aan deze man wijst op een zuinig en misschien wel arm leven. Zo ook zijn met groeven doorsneden gezicht. Een paar krullen blond-grijs haar komen in zijn nek onder de vaalblauwe pet uit. Zijn neus is niet groot maar wel wat breed te noemen en zijn ogen glanzen lichtblauw. Zijn mond is iets ingevallen en zijn tanden en mondhoeken zijn wat bruinig gekleurd van de pruihtabak. De klep van zijn pet is een beetje vettig van het vele op- en afzetten.

Plots staat hij rechtop en kijkt mij recht aan. Een korte en kleine glimlach in mijn richting, meer niet. Deze man is vrijwel een met de natuur. Alles heeft al gezien en wellicht ook bijna alles wel eens geproefd. De natuur rondom zijn keuterij is voor hem wat voor een ander de supermarkt is. Kom je iets tekort dan haal je dat van buiten. Jong geleerd en tot oud gedaan. Een uitstervende soort mens is hij en dat weet hij ook. In zijn laatste levensjaren zijn wij vrienden geworden. Ik als beschermheer van de natuur en hij op zijn manier, anders maar toch ook, wellicht nog- wel meer dan ik, een natuurmens in hart en nieren. Hoe verschillend onze levens ook mogen zijn, we delen ook overeenkomsten. Die kleine magere glimlach

en zijn bijna overdreven zuinige manier van leven zal ik nooit vergeten. Mocht het ooit nodig zijn dan zou ook ik volledig kunnen terugvallen op wat de natuur te bieden heeft. Het zal duidelijk zijn, stropen mag niet volgens de wet, maar als je niets meer te eten hebt, lijken wetten voor anderen geschreven te zijn.

Harm werd wakker op de bank in de kamer. Het was een uur of vier 's morgens. Niets voor hem om zo vroeg wakker te worden. Hij liep naar de keuken en deed de kraan open om zich te wassen. Na een eerste drup hield de kraan er al mee op. Grommend in zichzelf liep hij naar de pomp. Na een paar halen stopte hij alweer. De kraan in de keuken stond nog open en dan kreeg hij het vat niet op druk. Nog een poging en ja, nu ging het beter. De kraan werkte gelukkig weer, maar het water was net iets te bruin. Blijkbaar zat er wat roestvorming in de oude pomp, maar dat was niet zo erg. Het water zag er alleen niet smakelijk uit en smaakte naar ijzer. De broodtrommel gaf hem enkel nog wat kapjes brood en dat was niet erg vers meer te noemen. Harm gooide ze in de koekenpan samen met een klontje boter en een plakje kaas. In een oogwenk rook het hele huis lekker naar gebakken tosti's. Met een kop koffie en een tosti met mayonaise plofte hij weer neer op de bank. Het was nog geen half vijf toen hij zijn jas en laarzen aantrok en niet veel later dat hij het huis verliet. Op zijn gemak liep hij eerst een stuk door het bos. De zon kondigde haar komst al aan met een warme rode gloed. Het gras onder zijn voeten was kletsnat van de dauw en vlak boven de grond hing een dun laagje mist. Hoeveel het werkelijk mistte, zag hij pas aan de rand van de heide. Een dikke witte deken lag over de paars gekleurde heide. Het rook zalig buiten en aan meerdere prikkels merkte Harm dat de zomer nu snel op haar einde liep. Voor hem doemde een oude eik op. Het leek wel of deze geen stam had maar alleen een kroon. Deze kroon torende hoog boven de mist uit. De stam was bijna onzichtbaar door de witte massa. Zijn oude, grillig gevormde, dikke armen stonden horizontaal van de stam af. Speels als Harm was, besloot hij naar boven te klimmen om over de mist heen te kunnen kijken. Het kostte minder dan geen moeite om zichzelf omhoog te werken, al werd hij helemaal groen van de alg en mossen die op de boom groeiden. Toen hij boven in de kruin kwam, zat hij plotseling in de volle ochtendzon. Onder zich een witte deken die golfde over het landschap, zoals echte Witte Wieven dat doen. Harm pakte de verrekijker van onder zijn jas vandaan en bracht hem voor zijn ogen. Hij zat op een geweldige plek.

Het was een prachtige ochtend, zodat hij direct zijn gevoel van eenzaamheid kwijt was en zijn passie voelde voor deze natuur en dit landschap. Harm had al veel bewondering voor natuurschoon, maar dit uitzicht was zo magisch en betoverend dat hij er helemaal in opging. Zijn blik door de kijker bleef hangen op het rode dak van een ontginningsboerderij. Hij bedacht hoe goed het was dat de natuur om hem heen nu beschermd werd, anders was alles allang weg geweest en landbouwgrond geworden. Niks bloeiende heide en natuurschoon, maar een compleet andere wereld was het dan geweest, zoals minstens zeventig procent van alle Drentse heide was verdwenen. Zijn blik verschoof van de boerderij naar het bos op de achtergrond. De mist kwam plotseling in beweging, steeg op en was door wind en zon in amper tien tellen helemaal verdwenen. Harms blik dwaalde nu over het heidelandschap voor hem. Hij moest nodig gaan verzitten. Zijn achterste deed zeer van het zitten op een ongemakkelijke tak en zijn rechtervoet was in slaap gevallen door de onmogelijke houding. De kilte had hem eveneens te pakken en hij besloot de boom maar weer uit te gaan.

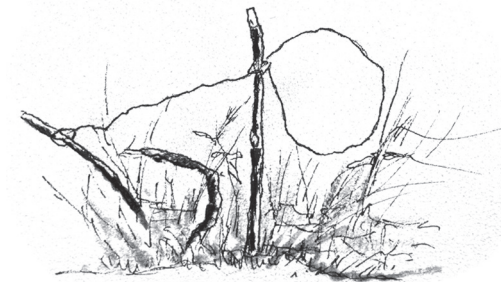
Plotseling zag hij iemand lopen. Een lange gestalte liep op de grens van heide en grasland. Hij was zijn ongemakkelijke houding, de klachten van zijn ledematen en de kou op slag kwijt. De persoon bukte zich en bleef een paar minuten onzichtbaar. De hoge heidestruiken maakten het Harm onmogelijk te zien wat die persoon daar aan het doen was. Gebiologeerd sloeg Harm het tafereel gaande. De man stond uiteindelijk weer rechtop en tot Harms schrik keek hij recht naar de boom waarin hij verstopt zat. Harm voelde zich betrappt als een kleine kwajongen, een beginneling, een broekje nog maar. De schrik sloeg hem om het hart. Hij kukelde haast de boom uit, maar wist zich nog net te beheersen. Vele gedachten schoten door zijn hoofd. Wat was hij nu aan het doen, hoe wist die man dat hij hier zat en waarom voelde hij zich toch zo betrappt? Met grote passen liep de man verder om met een grote boog terug te keren naar de plek waarvan hij gekomen was, de boerderij even verderop.

Stram, stijf, alles deed hem zeer van het lange zitten in een veel te

ongemakkelijke houding. Zijn slapende rechtervoet werkte ook in het geheel niet mee en met een veel te harde bons kwam Harm uiteindelijk op de grond terecht. Vanuit zijn bewondering voor het landschap was hij in een complete verwarring terecht gekomen. Gek, want wat had hij nu eigenlijk gezien. In feite helemaal niks toch? Hij besloot het pad waarlangs de man gelopen had te gaan volgen. Zijn maag knorde alweer en hij keek op zijn horloge. Net 7.30 uur. Het vroege ontbijt was hij al vergeten en zijn lijf had nieuwe energie nodig. Alleen had Harm niets bij zich om te eten of te drinken. Toch liep hij door vanuit zijn wilskracht, of was het meer vanuit nieuwsgierigheid, naar verdere aanvulling van zijn waarnemingen. Het was nog een heel stuk lopen door de drijfmatheide. Het weelderige gras ertussen stond heuphoog, waardoor Harm tot de broeksband drijfmat werd. Het deerde hem niet en liep stug door. Harm beseftte wel dat hij nu gezien kon worden door de man die wellicht de boer was van de boerderij. Zijn buurman dus feitelijk, maar dat maakte voor hem geen verschil. Ergens wist hij dat deze man hem toch al gezien moest hebben. Zijn ogen moesten wel erg scherp zijn. Hij had immers geen kijker nodig gehad om hem in de boom te kunnen zien zitten.

Verzonken in gedachten bleef Harm staan op de plek, waar hij meende de man het eerst te hebben gezien. Door het gras zag hij een voetspoor lopen. Hij volgde het een poosje totdat hij meer platgetrapt gras zag, op de overgang van heideveld naar grasland. De scheiding was scherp getrokken door een graasraster, een hekwerk om de schapen op de heide te houden. Blijkbaar had het ooit wat verder uit de kant gestaan, maar was de boer tot aan het raster zijn land gaan bewerken. Zo had hij minimaal een halve meter heide nog omgezet in grasland. Wij zouden immers ons raster nooit zo strak tegen het land van de buurman hebben geplaatst, wist Harm. Harm schreef deze bevinding op in zijn notitieboekje, met de bedoeling om later de eigendomssituatie nog eens uit te zoeken. Grenscontroles uitvoeren noemden ze dat intern. Harm borg het boekje weer op en liep door. Niet veel verder stopte hij, omdat hij een stukje koperdraad zag hangen onder in het gaas. Hij hurkte

neer en zag dat het een strik of strop was om konijnen mee te vangen. Aan de vertrapte bodem kon hij zien dat hier al eerder een konijn een doodstrijd moest hebben gestreden. Het arme diertje was gewurgd door zijn eigen gespartel om los te komen. Daardoor was de strik steeds vaster om zijn hals gaan zitten en door gebrek aan zuurstof was het konijn uiteindelijk gestikt. De gedachte hieraan maakte Harm boos, heel boos. Om het leed van het konijn, maar ook omdat strikken allang verboden middelen waren om dieren mee te vangen. Hij liep nog een eindje verder en ontdekte nog meer strikken onder in het gaas. Tijdens het lopen voelde hij ineens een blik op zich gericht. Hij voelde zich plotseling niet meer alleen in het veld. Hij zag niemand, maar hij voelde gewoon dat iemand vanuit de boerderij naar hem zat te kijken. Hij liep door om niet nog meer op te vallen dan hij toch al deed. Als de ander hem niet had zien bukken, was nog niets verloren. Harm besloot af en toe aan een paal te voelen of deze nog stevig stond, alsof hij de afrastering controleerde. Nu wist hij het zeker. Ook die ander voelde natuurlijk dat er ogen op hem gericht waren geweest. Via de weg liep Harm door tot aan de boerderij. Dat was ook een normale route om weer terug te lopen naar zijn huis in het bos. Vlak aan de weg haalde de man net de krant uit de brievenbus. Hij groette vriendelijk en Harm groette terug. 'Zo te zien heb je al een hele wandeling gemaakt, boswachter.' Harm knikte en zei terug: 'Even de palen van het raster bekeken. Een paar moeten vervangen worden.' De man knikte begrijpend. 'Zin in koffie?' vroeg hij. Niet veel later zat Harm voor zijn gevoel in het hol van de leeuw. 'Ik ben Harm,' stelde hij zichzelf voor. 'Harm Jonker, boswachter.'

‘Aangenaam,’ zei de man. ‘Ik ben Bram Steenberg, geboren en getogen in dit huis.’

De boerderij was van binnen net als de buitenkant. De iets te lage deuren in een huis dat snel en goedkoop was gebouwd, ergens begin 1900. Ook de inrichting zou je kunnen beschrijven als ‘uit grootmoeders tijd’. Een houten vloer die toe was aan een likje verf. De houten tafel en stoelen in donker eikenhout en met een gevlochten biezen mat als zitting, waaraan hier en daar een biesje los zat. Op de tafel een donker gekleurd, ooit hoogpolig tafelkleed. Harm zag dat het aan de zijkan-ten aanzienlijk meer versleten was dan in het midden. Bram rommelde in de keuken om koffie te maken en dat gaf Harm de kans alles goed in zich op te nemen. De kast met het bonte servies erin, een radio, een bankstel met twee losse stoelen, duidelijk een heren- en een damesstoel. De herenstoel maakte wel een versleten indruk, maar de damesstoel leek veel minder gebruikt. Bram draaide zich om: ‘Melk en suiker?’ Zijn stem doorbrak de stilte. Beleefd antwoordde Harm: ‘Zwart graag.’ Zelf had Bram zich een kop thee ingeschonken. Hij zette alles op tafel neer, draaide zich nog eens om en kwam terug met een grote pot goudgekleurde honing. ‘Voor mij ook geen suiker, maar wel honing in de thee,’ zei hij met een grote glimlach op zijn gezicht. ‘Je bent nog redelijk nieuw hier geloof ik?’ ging hij verder, ondertussen Harm toetsend over het voorval van eerder deze ochtend. Hij vroeg er verder niet naar, maar het hing voelbaar in de lucht. Het werd een gemoedelijk gesprek, maar de gebeurtenissen van die ochtend bleven onbesproken. Bram bleek een man alleen, wiens vrouw was opgenomen na een beroerte. Vrijwel elke dag bezocht hij haar. Harms eerste gedachte bij de bijna ongebruikte damesstoel bleek dus een juiste te zijn. Twee kinderen, van wie hij nog contact had met eentje. Geen vetpot, ook nooit geweest. Zijn zoon wilde hem graag het huis uit hebben om zelf in de boerderij te gaan wonen, maar daar was Bram nog lang niet aan toe. De vrijheid van het kleine boerenbedrijfje met een paar koeien, de bijen en vooral de natuur zo dichtbij had hij nog nodig. Daar was hij vaak om een wandeling te maken of om zijn bijen te verzorgen als ze verder van huis stonden om van de heide nectar te verzamelen. Harm

luisterde goed naar zijn verhaal, met de oren gespitst na het voorval van vanmorgen op de heide. Niet veel later nam hij afscheid van Bram met de woorden: ‘We komen elkaar dan vast nog wel weer eens tegen.’ Harm stond op en nam afscheid. *Voor al de natuur zo dichtbij*, dat zinnetje, had dat een dubbele betekenis gehad? Het echode de hele dag door Harms hoofd heen. *De natuur zo dichtbij*.

De dagen die volgden, waren een stuk minder fraai. Regen, veel regen, zelfs met onweer en een harde gure wind, zorgden ervoor dat Harm amper buiten kwam. Hij ergerde zich nooit aan het weer, maar dacht wel telkens aan de strikken en het zinnetje *Voor al de natuur zo dichtbij*. Toen het weer uiteindelijk ’s avonds opklaarde, besloot Harm nog eens te gaan kijken. Hij pakte zijn jas en opende de deur. BANG!, klonk het. Een schot verscheurde de stilte van de avond. Ergens niet ver bij hem vandaan werd er blijkbaar geschoten. Omdat Harm half in de deuropening stond, had hij geen idee van waar het geluid had geklonken. Hij dacht gelijk weer aan *Voor al de natuur zo dichtbij* en sprong snel op zijn fiets. Een auto zou nu alleen maar opvallen. Op de fiets was hij ook sneller over de bospaden heen en ook nog eens geluidloos. Hij snelde in de richting van de boerderij. Als hij snel was, kon hij Bram nog voor zijn. Hij ging niet naar de plek waar geschoten was zoeken, want dat was onbegonnen werk. De mogelijke dader opwachten leek hem een betere strategie. Het laatste stukje ging hij heel omzichtig en te voet verder. Het huis was geheel donker, terwijl het toch al behoorlijk schemerig was. Als Bram thuis zou zijn, zou er vast een lampje branden, dacht Harm. Toen zag hij hem aankomen. Eerst vaag nog, maar hij herkende hem direct aan zijn manier van lopen. Maar hij had niets bij zich, helemaal niets, dus had ook Harm geen spoor van bewijs dat Bram de schutter zou zijn geweest. Harm hoorde van achteren een auto aankomen. Hij kroop wat verder weg achter een struik en wachtte geduldig af. Het had geen zin om in de koplampen zichtbaar te worden, voor niemand niet en al helemaal niet voor boer Bram. De auto kwam langszij en Harm keek naar binnen. Twee mannen, in donkere kleding gehuld, druk met elkaar in gesprek, kwamen rustig voorbijgereden. Tja, ook dat zouden zomaar de schutters kunnen zijn

geweest, mompelde Harm in zichzelf. Snel probeerde hij het kenteken op te nemen, maar door het felle licht aan de voorzijde lukte dat niet en aan de achterzijde mistte hij het laatste cijfer.

De auto verdween om de hoek van de straat. Niets had hij, helemaal niets. Met enkel meer verwarring in zijn hoofd ging hij terug naar zijn fiets en naar huis. Daar hoorde hij vanaf buiten de telefoon al gaan en snelde naar binnen. Net te laat greep hij de hoorn van de haak. Hij legde weer op en liep teleurgesteld naar de keuken. Hij hing zijn jas op en trapte zijn laarzen uit, de hoek van de bijkeuken in. Eentje veerde terug en lag nu dwars voor de deur. Weer ging de telefoon en hij snelde de kamer in. 'Ja, met Harm Jonker.' 'Met Bram. Zo je bent er eindelijk. Ik probeer je al een hele poos te bereiken. Eerst heb ik me een ongeluk gezocht naar je nummer en dan ben je er niet.' 'Ik ben er nu toch?' viel Harm hem in de rede en nam het gesprek over. 'Was jij net buiten?' 'Ja, ik was buiten.' 'Heb je een schot gehoord?' 'Ja, ik hoorde een schot. Daarvoor bel ik je. Er zijn stropers aan het werk geweest vanavond.' Harm was te verbouwe-reerd om daarop direct te antwoorden. 'Hoor je me?' vroeg Bram. Harm reageerde: 'Ja, ik hoor je wel, maar ik denk na.' 'Oh.' Bram vervolgde zijn verhaal. 'Ze zaten ergens bij mij in de buurt en ik ben nog even wezen kijken. Ik zag niets en ging toen maar weer naar binnen.' Dat deel van zijn verhaal klopte. Harm had dat immers zelf gezien. Hij reageerde door te zeggen: 'Ik hoorde niet goed waar het schot vandaan kwam en ben de andere kant op geweest. Dom van me, want daar trof ik niets bijzonders aan.' Zo, een klein dwaalspoor voor zijn afwezigheid was gelegd. Waarom belde Bram me? dacht Harm. Hij was immers zelf mogelijk ook een stroper. Maakte hij nu net als ik een dwaalspoor door mij even te bellen? Harm bedankte Bram met de woorden: 'Kom ook eens bij mij koffie, nee theedrinken. Thee heb ik wel, honing niet.' Bram bromde nog iets van goedenacht en het gesprek eindigde.

De volgende ochtend besloot Harm zijn contactpersoon bij de politie op te zoeken. Ze hadden al eerder kennis gemaakt en nu dacht Harm een zaakje te hebben. Hij had geen afspraak, maar was zo op de bonnefooi binnen gelopen. Agent Gerard de Ridder zag

hem komen. 'Hoi Harm, wat kan ik voor je doen?' vroeg hij bij ter-wijl hij de deur gastvrij openhield. 'Stropers, we hebben stropers,' zei Harm meteen. 'Kom binnen, daar wil ik meer over weten.' De jonge boswachter bracht hem in korte zinnen op de hoogte. Tegelijktijd bekeek hij Gerard nog eens goed. De agent droeg een glimmend uniform, had een kale kop, een ruige snor en borstelige wenkbrauwen. Hier en daar bromde Gerard wat en keek hij bedenkelijk. Toen Harm klaar was zei hij: 'Je hebt stropers, ja dat denk ik ook, maar nog helemaal geen dader. Hier bevind jij je op glad ijs. Weet je het nog uit je opleiding, wie is een verdachte?' Harm dreunde zonder omhaal op: 'Te wiens aanzien uit feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld bestaat aan enig strafbaar feit.' 'Goed zo, boswachter. Vertaal dat nu eens op deze gebeurtenissen. Wie maakte zich schuldig en aan welk strafbaar feit?' Harm bleef het verdere antwoord schuldig. 'Ik zal je helpen,' bood Gerard aan. 'We gaan de komende dagen samen rondsnoeffen. Ik wil die strikken waar jij het over hebt weleens zien. Onze verdachte mag dat niet merken natuurlijk.' Daar had Harm wel een oplossing voor. Bram ging immers vrijwel dagelijks naar zijn vrouw. Met de koffie voor zich maakten beide mannen een plan van aanpak. Het begon met zicht te krijgen op de vaste gewoonten van hun, nu nog vermoedelijke, dader Bram. Harm zette nu zijn eerste stappen in, zoals Gerard dat noemde, het echte recherchewerk. Hij zei: 'Ik heb nog iets, bijna vergeten, wat stom van me.' Hij haalde zijn notitieboekje tevoorschijn en gaf Gerard het kenteken van de auto. 'Zo, da's goed van je, maar of we nu voldoende hebben aan deze gegevens, betwijfel ik. Het laatste cijfer is echt heel belangrijk.' Gerard startte zijn computer op en voerde de combinatie van cijfers en nummers in. Gespannen keek Harm met hem mee. Het scherm half tussen hen in begon een hele reeks auto's in beeld te brengen. 'Weet je het merk van de auto ook?' vroeg Gerard. Harm dacht na en zei toen: 'Een Ford Sierra moet het zijn geweest, zo'n vijfdeurs model.' Ze zochten nu op merk en kenteken verder in de computer. Vier auto's bleven er over. 'Uit Amsterdam, Leiden, Hoogeveen en Beilen, dat is onze keuze. Als er is geschoten, dan kijken we eerst

even of een van deze bestuurders een vuurwapen op naam heeft.’ Weer vlogen Gerards vingers over het toetsenbord. Nu moest de computer flink nadenken. Uiteindelijk bleek geen van hen over een machtiging voor een vuurwapen of geweer te beschikken. ‘Oké, nu eens kijken of een van de eigenaren een strafblad heeft,’ zei hij. Weer een hele reeks handelingen, maar erg ver kwam hij niet. ‘Ik moet even bellen met de politie van deze gemeenten, Harm. Onze systemen werken nog niet samen, dus het kan best zo zijn dat er iets is, maar ik kan dat zo niet nagaan. Voor nu komen we niet verder. Ik haal je vanavond thuis op en ondertussen graaf ik verder in het verleden van deze eigenaren. Als ik iets weet, hoor je het vanavond wel.’ Daarmee sloten ze hun gesprek af.

Harm ging naar zijn eigen kantoor om te overleggen met zijn teamleider. Op hoofdlijnen dan alleen en om aan te geven waar hij mee bezig was. Toen Harm daar kwam, zat de deur op slot. Er was niemand aanwezig. Het hele gebouw, een soort blikken doos op een klein industrieterrein, bleek uitgestorven. Helemaal geen plek voor een kantoor van boswachters, maar het lag wel centraal tussen een paar grote natuurgebieden in. Zo was de reisafstand naar elk natuurgebied goed verdeeld, en dat was dan ook het enige voordeel. Het was een sfeerloos gebouw en niemand kreeg er enige groene inspiratie van. Doelmatig ingericht was het pand wel, maar daarmee hield ook echt alles op. Harm ging op zijn werkplek zitten, maakte een briefje over de noodzaak van het te repareren hekwerk en stuurde het per mail naar zijn teamleider. De tijd ging maar traag voorbij deze middag. Om toch iets nuttigs te doen, besloot Harm alvast wat gereedschapsonderhoud te gaan uitvoeren. De motorzaag hadden ze laatst gebruikt, maar nog niet schoongemaakt. Hij peuterde het ding uit elkaar en met een bakje schone benzine en een kwast borstelde hij alle hars en vettigheid van de machine af. Daarna zette hij hem weer in elkaar en maakte de tanden van de ketting scherp met een ronde vijl. Toen hij klaar was, zette hij hem terug in de kast en besloot nog even naar de winkel te gaan om avondeten te kopen.

Gerard de Ridder

Agent Gerard was ruim 10 jaar ouder dan Harm. Hij oogde nog veel ouder vanwege zijn kalende, glanzende hoofd. Hij was nog jong, bruisend van karakter, had wellicht ook nog iets te veel bluf voor een politieman van zijn leeftijd. Net van de politieacademie, op zijn allereerste bureau en in een fonkelnieuw uniform zou hij het wel eventjes gaan maken in ‘zijn’ dorp. Hij was hier immers geboren en getogen. Meerdere keren had hij zelf als kwajongen achter de dikke deur gezeten bij Van Buuren, de politiechef. Dit had beide mannen veel dichter naar elkaar toe doen groeien dan iedereen in het dorp voor mogelijk had gehouden. Gerard was langer dan Harm met zijn 1,90 meter lengte en ook had hij smallere handen en langere vingers. Je zag zijn vingers zo rap over het toetsenbord glijden, alsof hij nooit iets anders had gedaan. Hij was zo handig met de politiecomputer dat ook politiechef Van Buuren steeds vaker een beroep op hem deed. Gerard was naast politieman ook een man van het buitenleven. Als je goed keek, kon je dat ook zien. Net even meer eelt in zijn handen en ook bruiner van kleur dan van een echte binnen-zitter. Thuis had de vrouw van Gerard een botenverhuurbedrijf, restaurant en logies in Giethoorn. Als Gerard geen dienst had, was hij druk met onderhoud aan de boten en dat gaf de ruwheid aan zijn handen en de bruine tint aan zijn huid.